

HYVINVOINTIKERTOMUS 2013 Æ 2017

HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 Æ 2021

Itseenään suurempi kunta

Evijärven kunta

Dokumentin sisältö

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013 - 2017

- ....1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- ....2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- ....3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2021

- ....4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset
- ....5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- ....6 Hyvinvointisuunnitelma

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

- ....7 Suunnitelman laatijat
- ....8 Suunnitelman hyväksyminen

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013 - 2017

Laaditussa hyvinvointikertomuksessa väestön hyvinvointia on tarkasteltu indikaattoritiedon perusteella kunnan aiempiin tietoihin. Lisäksi Evijärven kunnan indikaattoritietoja on verrattu Lappajärven ja Vimpelin tietoihin sekä Etelä-Pohjanmaan keskiarvoon.

Evijärven kunnan haasteet ovat pitkälti samoja kuin muissa pienissä maaseutukunnissa Suomessa: väestö vähenee ja vanhenee hiljalleen. Samalla huoltosuhte heikkenee. Evijärven sairastavuusindeksi on varsin korkea. Pienellä kunnalla on rajalliset resurssit vastata aktiivisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaikkiin moninaiisiin haasteisiin.

Vuosien 2013 - 2016 aikana väkiluku on pienentynyt 150 henkilöllä (2685 henkilöä v. 2013 - 2535 henkilöä vuonna 2016). Tilastokeskuksen väestöennuste vuoteen 2030 ennustaa Evijärven asukasluvun vähenevän vuodesta 2015 11 % (293 hlöä). Vuonna 2030 asukasluku olisi 2282 asukasta. Suurinta vähennystä ennustetaan työikäisten määrään (- 18 %). Lasten ja nuorten määrän ennustetaan vähenevän - 10 %. Sen sijaan 75 -vuotta täyttäneiden määrän ennustetaan kasvavan merkittävästi (+ 26 %). Evijärven kunnan huoltosuhte on Kaksineuvoisen alueen paras, mutta maakunnan keskiarvoa heikompi.

Lapsiperheiden osuus perheistä on Evijärvellä 34,8 %. Määrä on pysynyt pitkään melko vakiona, mutta laskenut vuonna 2016. Osuus on Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa (37,5 %) alempi. Yksinhuoltajaperheitä Kaksineuvoisen alueella on Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa vähemmän. Evijärvellä on viime vuosina ollut eniten nousua yksinhuoltajaperheiden määrässä (2013: 9 %, 2016: 14,10 %). Yhden hengen asutokuntia kaikista asutokunnista vuonna 2016 oli 35,5 %.

Työllisten osuus väestöstä on 2010 -luvulla pysynyt melko vakiona (40,3 %) ja on vuonna 2016 Etelä-Pohjanmaan keskiarvon yläpuolella. Hyvästä työllisyystilanteesta kertoo muun muassa, että 3 - 5 -vuotiaiden lasten päivähoitoa on käytetty maakunnan keskiarvoa enemmän. Vuonna 2017 työmarkkinatuen kuntaosuuden kokonaismäärä oli 29 693 euroa ollen pienempi kuin vuonna 2016 (36 120 euroa).

Koulutustaso Evijärvellä on Etelä-Pohjanmaan keskiarvon alapuolella. Gini-kerroin, joka mittaa käytettävissä olevien tulojen jakautumista asutokuntien kesken, on Evijärven osalta maakunnan keskiarvoa. Kunnan yleinen pienituloisuusaste on ollut vuosia Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa matalampi ja pienituloisten osuus on edelleen vähentynyt.

Toimeentulotukea saaneiden lapsiperheiden määrä on noussut vuodesta 2011 lähtien ollen kuitenkin alle Etelä-Pohjanmaan keskiarvon. Toisaalta toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden työikäisten osuus on pitkällä aikavälillä laskenut ollen koko 2010 -luvun Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa alempi. Evijärvellä ei myöskään ole ollut 2010-luvulla toimeentulotukea pitkäaikaisesti saavia nuoria (18 - 24 v.) eikä 65 -vuotta täyttäneitä.

Pienituloisissa kotitalouksissa elävien alle 18 v. osuus on pienentynyt tasaisesti, mutta toimeentulotukea saavien lapsiperheiden osuus on jonkin verran kasvanut. Lapsiperheiden psykososiaalisten palvelujen tarve ja käyttö on kuitenkin ollut melko runsasta. Tämä on osa suunniteltua palvelurakenteen ja toimintamallien muutosta, jolla toiminnan painopistettä on siirretty varhaisvaiheen palveluihin.

Osallisuutta kuvaava äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa on Vaasan vaalipiirin keskiarvoa korkeampi, vaikkakin se on hieman laskenut (2012: 68,6 %, 2017: 64,6 %).

Kelan ikävakioitu sairastavuusindeksi on ollut Evijärvellä nousussa vuodesta 2013. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat entistä tärkeämpiä.

Lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden yleistilanne on Evijärvellä parantunut jonkin verran. Vuosina 2012 - 2015 Evijärvellä tilastoitujen sijoitusten määrä kodin ulkopuolelle 0-17 -vuotiailla on vaihdellut 1,2 - 1,5 %:iin. Lastensuojeluilmoitusten määrä on vaihdellut vuosittain (1,7 - 4,5 %), ja on alle Etelä-Pohjanmaan keskiarvon 5,0 %. Ahtaasti asuvien lapsiasuntokuntien määrä on parina viime vuonna hieman noussut ollen noin 30 % lapsiasuntokunnista joka on hieman yli maakunnan keskiarvon.

Psykiatrista avohoitoa on käytetty lapsilla huomattavasti Etelä-Pohjanmaan keskiarvoa vähemmän, sen sijaan nuorilla hieman maakunnan keskiarvoa enemmän. Avohoidon palveluiden käyttöön vaikuttaa varhainen puuttuminen, jonka työkaluja ovat esimerkiksi puheeksiotto ja Nepsyvalmentajat.

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaiden suhteellinen osuus on laskenut jyrkästi vuodesta 2014 alkaen, mutta on edelleen korkeampi kuin Etelä-Pohjanmaalla keskimäärin. Kehitykseen ovat voineet vaikuttaa sekä tarpeet, perheneuvolan henkilöstötilanne että myös muuttunut tilastointi. Lastenpsykiatrian avohoitokäyntien osuus on koko ajan laskenut jo vuodesta 2013 lähtien. Lastensuojelun avohuollon tukitoimien piirissä olleiden 0-17 -vuotiaiden osuus on Evijärvellä ollut yli Etelä-Pohjanmaan keskiarvon (enimmillään 2012: 11 %), mutta laskenut jonkin verran vuoteen 2016 (9,1 %, E-P 4 %). Nuorisopsykiatrian avohoitokäyntien osuus on pysynyt melko tasaisena ja on suunnilleen Etelä-Pohjanmaan keskiarvon tasolla.

Kouluterveyskyselyn mukaan positiivista on, että koulukiusaaminen on vähentynyt. Samoin koulupuuttamisen kokeminen on selvästi alle maan keskiarvon. Oppilaat pitävät edelleen koulunkäynnistä, pojista yli 70 % ja tytöistä hieman vähemmän. Ylipaino on vähentynyt, samoin alkoholin käyttö ja tupakointi. Huonoa on se, että 8.-9. luokkalaiset suhtautuvat aikaisempaa myönteisemmin ikäistensä tupakointiin, alkoholin käyttöön sekä huumeisiin. Myös liikunta on vähäistä, pojista neljäsos ilmoittaa liikkuvansa vähintään 1 h päivässä, tytöistä vähemmän kuin 5 %, hengästyttävää liikuntaa korkeintaan tunnin viikossa harrastaa pojista noin kolmannes ja tytöistä alle 5 %.

Nuorten ja nuorten aikuisten tilanne näyttää kohtalaisen hyvältä. Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-24 -vuotiaita on vielä vuonna 2013 ollut 10,2 % vastaavan ikäisistä. Sen jälkeen osuus on laskenut merkittävästi jopa maakunnan tason (6,4 %) alapuolelle ollen 2016 vain 4,4 %. Nuorisotyöttömyys sen sijaan on noussut vuodesta 2013 alkaen (5,2 %) vuoteen 2016 (10,2 %), mutta maakunnan kehitys on ollut samansuuntainen ja Evijärven tilanne on maakunnan keskiarvoa parempi. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita 18-24 -vuotiaita nuoria on tilastoitu viimeksi vuonna 2008.

Työkyvyttömyyseläkettä saavien työkäisten osuus on ollut Evijärvellä viime vuosina vakaa, mutta ylittää maakunnan tason. Verenkiertoelinten sairaudet ovat vähentyneet, mielenterveysperusteiset eläkkeet pysyneet melko vakiona, mutta tule-sairauksien osuus eläkkeiden perusteena on noussut. Mielenterveysperusteisissa sairauspäivärahoissa Evijärvi ylittää maakunnan keskiarvon. Erityiskorvattavissa lääkkeissä diabeteksen vuoksi Evijärvi on maakunnan tason yläpuolella, mutta diabeteksen esiintyvyys on viime vuosina tasaantunut. Pitkäaikaistyöttömien osuus nousi vuosina 2010 - 2011, mutta alentui vuoteen 2014 saakka, sen jälkeen on hieman noussut ollen 2016 yli Etelä-Pohjanmaan keskiarvon (23,7 %, E-P 21,4 %). Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita työkäisiä on nykyisin aikaisempaa vähemmän ja taso on maakunnan keskiarvoa alempi.

Evijärvi on merkittävästi maakunnan tason yläpuolella ikäihmisten erityiskorvattavissa psyykenlääkkeissä. Myös erityiskorvattavien muiden lääkkeiden käyttö on maakuntaa yleisempää. Yli 65-vuotiaiden toimeentulotukea saaneiden osuus oli vuosina 2014 ja -15 selkeästi yli

maakunnan keskiarvon. Kotona asuvien ikäihmisten määrä on maakunnan tasoa. Yksinasuvia 75 vuotta täyttäneitä on vähemmän kuin maakunnassa keskimäärin.

Säännöllisen kotihoidon piirissä on enemmän 75 vuotta täyttäneitä asiakkaita kuin kuin maakunnassa keskimäärin. Omaishoidettavia oli vuosina 2014-15 vähemmän kuin maakunnassa keskimäärin. Kotona hoidettavat ovat huonompikuntoisia. Tehostetussa palveluasumisessa oli asiakkaita 2015 maakunnan tasoa vastaavasti. Asiakkaiden määrä siellä on vähentynyt, taustalla on palvelurakenteen muutokset. Pitkäaikainen laitoshoido on hyvin vähäistä.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

Väestö

%

Suunta

Vertailu

Väestö 31.12.

Huoltosuhte, demografinen

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

Yksinhuoltajaperheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

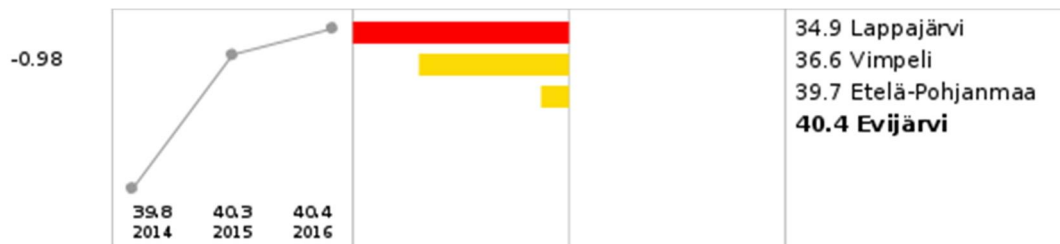
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

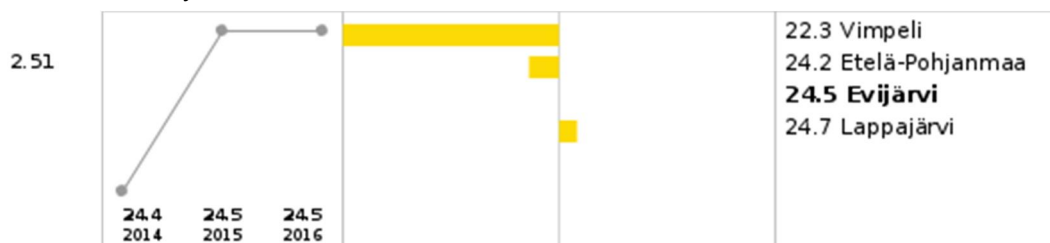
Elinvoima

% Suunta Vertailu

Työlliset, % väestöstä

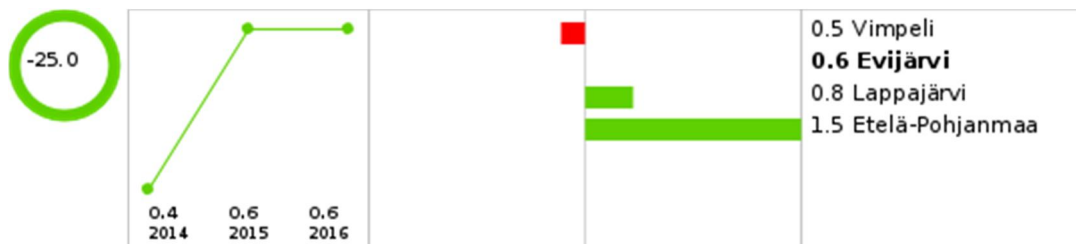
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

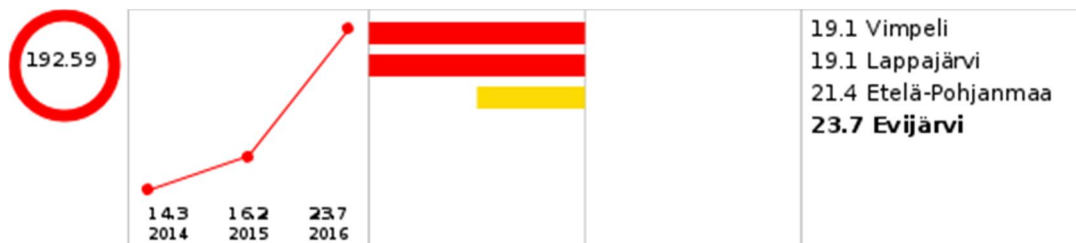
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

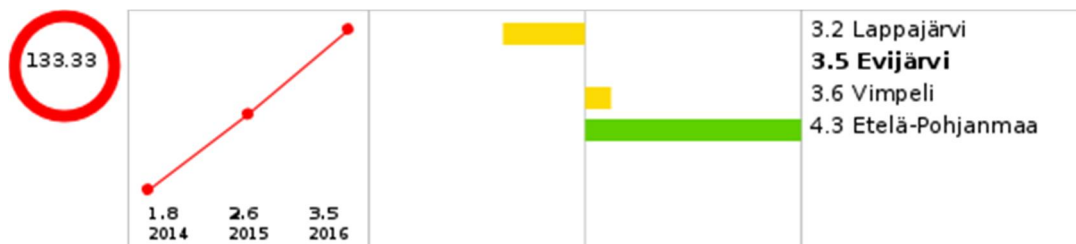
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

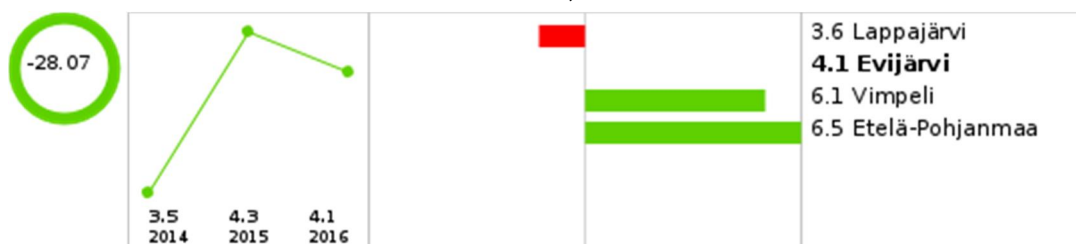
Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu

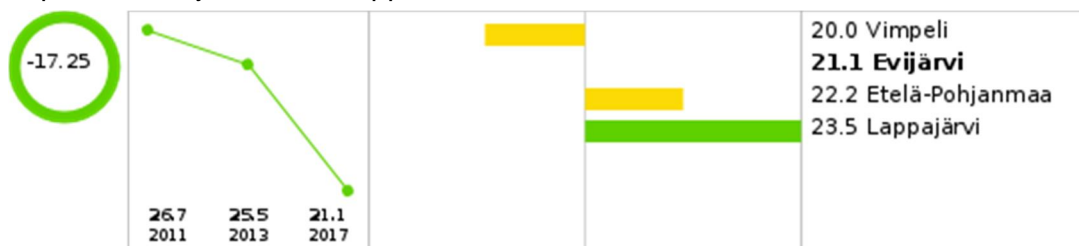

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

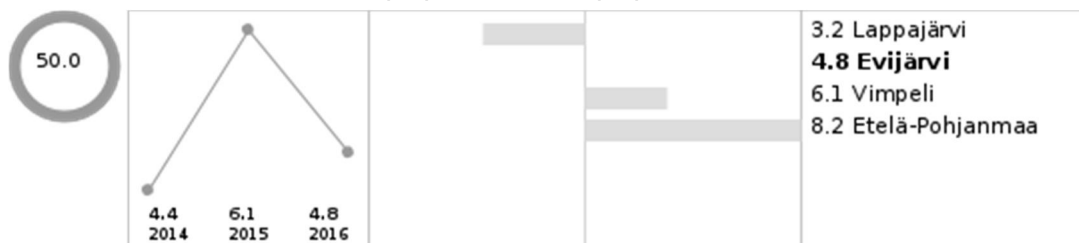
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Opiskelu, työ ja toimeentulo

% Suunta Vertailu

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

Päivähoito

% Suunta Vertailu

Lasten päivähoitossa olleet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

% Suunta Vertailu

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1 000 0 - 12-vuotiasta

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1 000 13 - 17-vuotiasta

Lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä 0 - 17-vuotiaita vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

0 - 17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (THL)

Muut palvelut

%

Suunta

Vertailu

Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaat vuoden aikana / 1 000 alle 18-vuotiasta

NUORET JA NUORET AIKUISET

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

%

Suunta

Vertailu

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 15 - 17-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Rikoksista syyllisiksi epäillyt 18 - 20-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

TYÖIKÄISET

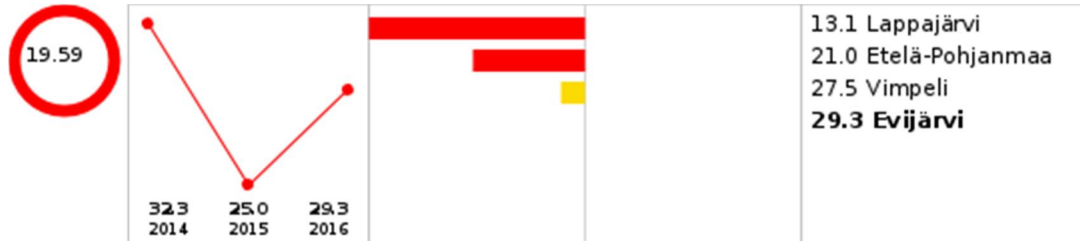
Elämänlaatu ja osallisuus

%

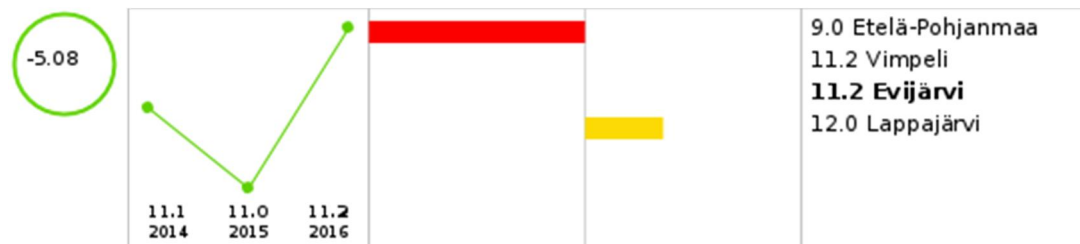
Suunta

Vertailu

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1000 vastaavanikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

IKÄIHMISET

Opiskelu, työ ja toimeentulo

%

Suunta

Vertailu

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

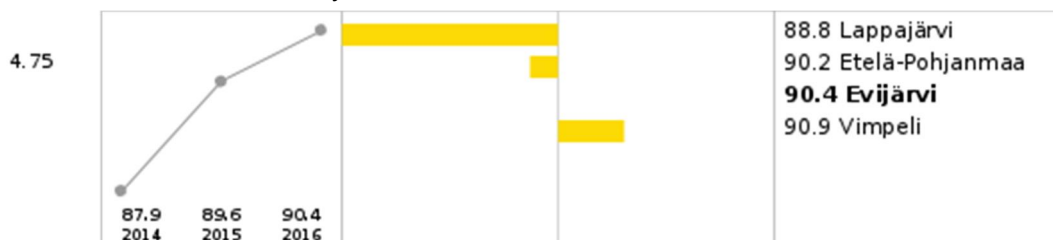
Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

%

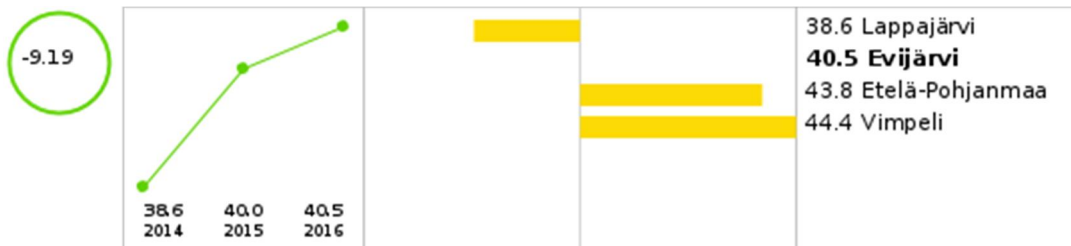
Suunta

Vertailu

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä

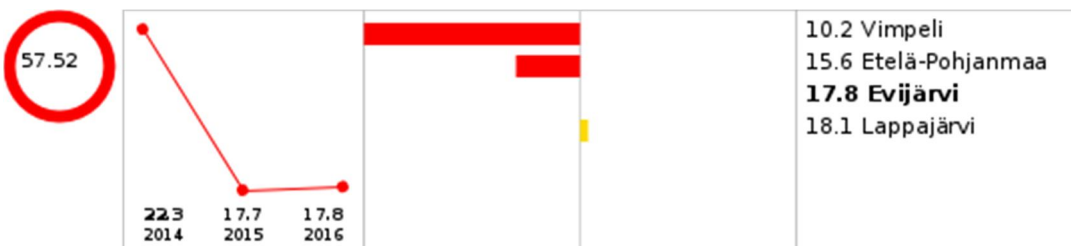
Sosiaali- ja terveydenhuolto

%

Suunta

Vertailu

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

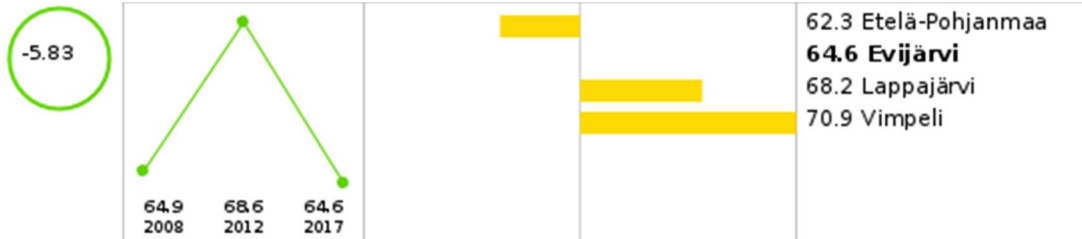

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Elämänlaatu ja osallisuus

% Suunta Vertailu

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

% Suunta Vertailu

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot / 10 000 asukasta

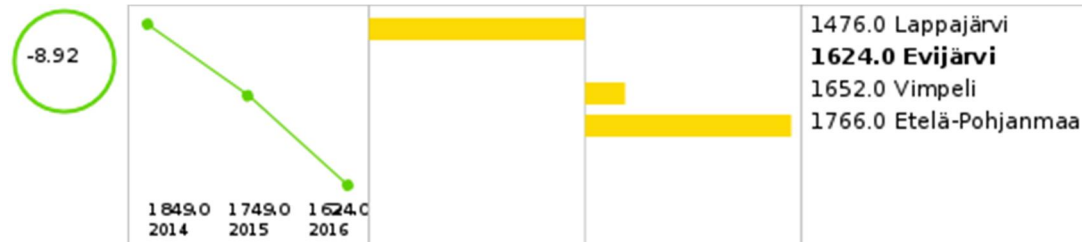
Sosiaali- ja terveydenhuolto

%

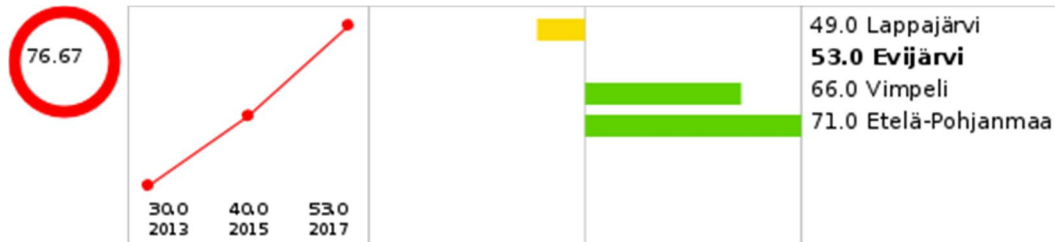
Suunta

Vertailu

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Terveydenedistämisasiivisyys (TEA) kunnan strategisessa johtamisessa, pistemäärä

2 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Edellisessä hyvinvointikertomuksessa valtuusto päätti kehittämiskohteiksi

- nuorisolain mukaisen nuorten ohjauksen ja palveluverkoston laajentamisen yhteistoiminta-alueen kattavaksi
- moniammatillisen yhteistyön nuorisotakuun toteuttamiseksi
- työpajatoiminnan kehittämisen ja jatkuvuuden turvaamisen
- savuton Evijärvi -ohjelman toimeenpaneminen (tavoitteena sekä savuton työpaikka että savuttomien elinympäristöjen turvaaminen laajemmin, erityisesti lasten ja nuorten tupakoimattomuutta tuetaan)
- ikäneuvolan toiminnan vakiinnuttaminen ja kehittäminen.

Konkreettiseksi toimenpiteiksi väestön hyvinvoinnin ja palvelujärjestelmän kehittämisessä valtuusto nosti:

- HET -Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittäminen moniammatillisena yhteistyönä
- moniammatillista yhteistyötä nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja nuorisotakuun toteuttamiseksi tehostaminen
- työikäisten työ- ja toimintakyvyn tukeminen
- ikäpoliittisen ohjelman toimeenpanon jatkaminen: laitospainotteisuudesta ehkäisevään työhön ja kotona asumisen tukemiseen
- väestön terveyttä edistävien elämäntapojen vahvistaminen: omaehtoisen liikunnan ja toimintakyvyn tukeminen, terveyshyötymallin juurruttaminen
- vammaisten asumisen ja osallisuuden turvaaminen lähipalveluna.

Valtuuston päättämien kehittämiskohteiden toteutuminen:

- nuorten ohjauksen palveluverkosto on laajennettu alueen yhteistoiminta-alueen kattavaksi ja toimii aktiivisesti ja säännöllisesti

- nuorisotakuun toteuttamisen toteuttamiseksi on lisätty yhteistyötä TE-keskuksen kanssa, nuorisotakuu ei kaikilta osin toteudu edelleenkään
- työpajatoiminnan jatkuvuus on turvattu, toimintaan varataan rahaa kuntien talousarvioissa vuosittain, eikä toiminta ole enää pelkästään hankerahoituksella toimivaa
- savuton Evijärvi -ohjelma on toteutunut siltä osin, että Evijärvi on savuton työpaikka, lasten ja nuorten savuttomuusohjelma on koottu alueellisesti.
- Ikäneuvola toiminta on vakiintunut. Ikäihmisiä autetaan ja ohjataan varhaisen vaiheen palveluissa. Hyvinvointia edistäviä kotikäyntejä tehdään vuosittain 75-vuotiaille. Ikäneuvolasta annetaan apua hakemusten teossa ja apuvälineiden hankkimisessa, ohjataan ryhmätoimintoihin, järjestetään päivätoimintaa, tehdään muistitestejä sekä annetaan ravitsemus- ja liikuntaneuvontaa. Omaishoitajia tuetaan monipuolisilla palveluilla. Ikäneuvola päivittää ikäihmisten palveluopasta.

Toimenpiteiden toteutuminen:

- HET -Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on päivitetty moniammatillisena yhteistyönä
- Etsivän nuorisotyön palvelut ostetaan Kauhavan kaupungilta ja toiminnan kehittämisessä on edustus Evijärveltä
- Laitospaikkoja on vähennetty niin, että niitä on Evijärvellä enää vain muutama. Laitospaikkoja on muutettu tehostetun palveluasumisen paikoiksi.

Lisäksi Evijärvelle on valmistunut Hyvinvoiva ja elinvoimainen Evijärvi -kuntastrategia, joka hyväksyttiin valtuustossa kesäkuussa 2016. Strategiassa on linjattu kunnan tulevaisuutta vuoteen 2025 asti. Strategiassa on otettu vahvasti huomioon myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulma. Strategian toteutukseen on valmisteltu toimenpideohjelma. Vuoden 2016 osalta strategian käytännön toteutuksessa on huomioitu hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyvinvointiohjelma 2017 - 2020 on tehty moniammatillisena koko kuntayhtymä Kaksineuvoisen alueelle. Hyvinvointiohjelmassa on päätetty kehittämistoimenpiteet eri ikäryhmien hyvinvoinnin edistämiseksi.

3 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Hyvinvointityön oppeja ja tuloksia on hyödynnetty kunnan toiminnassa, kuntastrategian valmistelussa, hyväksytyssä kuntastrategiassa ja strategian toteutuksessa sekä hyvinvointisuunnitelmassa valtuustokaudelle 2017 - 2020.

Edellisen laajan hyvinvointikertomuksen tuloksista on nostettu asioita muun muassa hyvinvointisuunnitelmaan. Tulosten perusteella on valmisteltu ja tehty käytännön toimenpiteitä, joilla vaikutetaan edistävällä kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017 - 2021

4 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuntastrategian kuntalaisten hyvinvointiin liittyvät painotukset ja linjaukset (Kuntalaki 37 §). Voimassa oleva kuntastrategia linjaa laajaa hyvinvointikertomusta ja vuosittaista raportointia.

Perustehtävä - Perustehtävä on kunnan ajatuksellinen perusta, joka kertoo miksi kunta on olemassa.

Itsenäisenä Evijärvi voi parhaiten päättää mikä on kunnalle ja kuntalaisille parhaaksi. kunnan kokonaisuus hahmotetaan ja sitä edistetään yhteistoiminnan sekä harkitun päätöksenteon perustana.

Evijärvi edistää kunnan elinvoimaa, terveyttä ja hyvinvointia sekä yrittämisen edellytyksiä. Itsenäisenä kuntaa kehitetään yhteistyössä haluttuun suuntaan - kunnan toimintoja ja palvelurakenteita uudistetaan nykyisillä ja uusilla toimintatavoilla. Kehittämistä toteutetaan joustavasti hallitun uusiutumisen ja yrittäjämäisyyden tukemana.

Visio - Visio on aktiivinen tahtotila, arkijohtamisen peruskivi. Sillä luodaan jokaiselle työntekijälle kuva tulevaisuudesta, jonka hän haluaa saavuttaa ja joka innostaa häntä. Visio vuoteen 2025:

Visio/ Itseään suurempi kunta - Evijärvi tarjoaa

- vireän, viihtyisän sekä turvallisen elinympäristön luonnon ja vesistöjen äärellä
- hyvää elämää tukevat palvelut
- aktiivisen ja yritteliään toimintaympäristön

Nämä yhdessä laadukkaan toiminnan ja tasapainoisen kuntatalouden kanssa mahdollistavat itsenäisen Evijärven kunnan vetovoimaisuuden, elinvoiman ja menestyksen tulevaisuudessa!

Arvot - Arvot kertovat ajatuksellisen perustan, mihin organisaatio nojaa toimintansa ja millaisten pelisääntöjen varaan toiminta rakennetaan. Arvot ovat pysyvästi tavoiteltavia ja arvostettavina pidettyjä ominaisuuksia, käytäntöjä ja suhtautumistapoja, jotka ohjaavat taustalla kunnan toimintaa.

Kunnan toimintaa ohjaavat arvot ovat:

- Yhteistyötahtoinen ja . kykyinen

Evijärvi tekee aktiivisesti kaikkia osapuolia hyödyttävää hyvää, toimivaa ja kustannustehokasta yhteistyötä kaikkien yhteistyötahojensa kanssa. Evijärvi on luotettava, yhteistyötahtoinen ja -kykyinen kumppani. Kunnassa vallitsee vahva ME-henki, joka tukee niin kunnan sisäistä kuin ulkoista yhteistoimintaa sekä päätöksentekoa.

- Kustannustehokas ja yrittäjämäinen

Evijärvellä toiminta on yrittäjämäistä ja kustannustehokasta. Kunnan järjestämät palvelut kuntalaisille ja muille sidosryhmille ovat laadukkaita ja tuloksekkaita. Yritteliäs asenne heijastuu kunnan toiminnassa ja kehittämisessä. Koko kunnan etu kyetään hahmottamaan ja sitä edistetään kaikessa toiminnassa.

- Kodikas, turvallinen ja ruuhkaton

Evijärvi on kokonaisuudessaan itseään suurempi; elävä, vireä ja vehreä kunta. Evijärvi on sopivan kokoinen kunta asua, olla ja elää. Kodikkuus, turvallisuus ja ruuhkaton elinympäristö sekä vesistöt

ja kaunis rantamaisema luovat kunnasta kaiken ikäisille viihtyisän asuinpaikan ja vierailukohteen. Täällä on hyvä työskennellä tai pendelöidä lähikunnissa.

- Joustava ja uusiutumiskykyinen

Evijärvi on joustava ja uusiutuva kunta. Kehitämme ja uudistamme toimintaa notkeasti sekä kimmoisasti kulloistenkin tarpeiden mukaisesti. Asioita arvioidaan ja järjestetään joustavasti nykyisillä ja uusilla toimintatavoilla. Kunta tekee aktiivisesti uusia ja luovia avauksia.

Mikä on strategia ja mihin sitä tarvitaan?

Strategia on suunnitelma, joka määrittelee, mitkä ovat kuntamme tavoitteet pitkällä tähtäimellä. Strategian avulla huolehditaan, että kaikki toimenpiteet ja resurssit vievät toimintaa haluttuun suuntaan.

Evijärven kunnan strategian ytimen muodostavat valtuustokauden strategiset päämäärät ja toiminnan vuositavoitteet. Vuositavoitteiden perusteella hallinnonalat päättävät vuosittain omista tulostavoitteistaan.

Evijärven kunnan tulevaisuuden strategiset painopistealueet ja päämäärät ovat:

- Talous: Vakaa ja tasapainoinen kuntatalous
- Palvelut: Ennakoivat, uudistuvat ja laadukkaat palvelut kustannustehokkaasti
- Elinkeinot ja elinvoima: Kilpailukykyinen ja vetovoimainen toimintaympäristö
- Asuminen ja hyvinvointi: Turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Valtuustokauden 2017 - 2020 strategiset päämäärät:

1. Toiminnan ja talouden tasapaino
2. Tehokkaasti järjestetyt peruspalvelut
3. Työllisyyden parantaminen ja uusien työpaikkojen syntymisen edistäminen
4. Tuloksellinen johtaminen ja päätöksenteko

Evijärven kunnan strategiassa linjataan kunnan keinot rakentaa hyvinvoivaa ja tervettä kuntaa. Hyvinvointikertomus toimii osana tätä arviointia ja kehittämistä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä painopistealueita on esimerkiksi:

- Maankäyttö, kaavoitus ja sujuvat lupakäytännöt varmistavat monipuoliset asumisen vaihtoehdot
- Elinympäristöä ja vesistöjä parantamalla lisätään niiden monipuolista hyödyntämistä ja viihtyisyyttä
- Kunnan tieverkkoa ylläpitämällä ja parantamalla tuetaan ja kehitetään koko kuntaa
- Kunta luo aktiivisesti edellytyksiä liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

- Hyvinvoiva ja elinvoimainen Evijärvi -kuntastrategia . 2025
- Strategian toteuttamiseen suunniteltu toimenpideohjelma (TPO) 2016 - 2017
- Tuleville vuosille valmisteltavat erilliset toimenpideohjelmat

- Varhaiskasvatussuunnitelma 1.8.2017
- Perusopetuksen opetussuunnitelma
- Lukion opetussuunnitelma
- Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat
- Koulukohtainen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- Koulukohtaiset pelastussuunnitelmat
- Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- Evijärven kunnan koulukuljetussääntö
- Evijärven kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2016 - 2018
- Koulujen tasa-arvo. ja yhdenvertaisuussuunnitelmat
- Evijärven kunnan maahanmuuttostrategia ja kotouttamisohjelma 2010
- Eteläpohjalainen maahanmuuttajien koulutuksen ja kasvatuksen strategia 2017
- Ky Kaksineuvoisen alueen hyvinvointiohjelma 2017 - 2020
- HET - Hyvä elämä tässä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Mielenterveys- ja päihdeohjelma 2018 - 2020
- Ikäpoliittinen ohjelma vuosille 2016 - 2020
- Vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2017- 2020
- Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma 2015

Valmistelussa ja päivitettävänä olevat ohjelmat / suunnitelmat:

- Evijärven kunnan turvallisuussuunnitelma
- Evijärven kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma
- Evijärven kunnan valmiussuunnitelmat
- Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimintaohjelma
- Ky Kaksineuvoisen alueen palveluliikennesuunnitelma

6 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelma sisältää painopistealueiden, kehittämiskohteiden ja niihin liittyvien tavoitteiden asettamisen. Se sisältää myös toimenpiteiden, vastuutahojen, resurssien ja arviointimittareiden määrittelyn. Evijärven kunnan hyvinvointisuunnitelmassa painopistealueiksi ja kehittämiskohteiksi on määritelty:

- 1 Kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.
- 2 Työllisyyden parantaminen sekä uusien työpaikkojen ja yritysten lisääminen.
- 3 Liikunnan ja kulttuurin harrastusedellytysten aktiivinen edistäminen.
- 4 Elinympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen.

Hyvinvointisuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden lisäksi hyvinvointityö huomioidaan erikseen valmisteltavissa kuntastrategian toimenpideohjelmissa. Painopistealueiden ja kehittämiskohteiden tavoitteet on esitetty seuraavissa taulukoissa. Taulukoissa on tavoitteen lisäksi toimenpiteet ja vastuutaho, resurssit sekä arviointimittarit.

Kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Perhekeskustoiminnan kehittäminen LaPe-hankkeen kautta. Perheaseman toimintamallin luominen Evijärvelle.	Ohjaamo -toiminnan käynnistäminen kirjaston tiloissa.	TE-toimen maakunnallinen Ohjaamo -työntekijä ja nuorten palvelujen työntekijät yhteistyössä paikallisten toimijoiden ja viranomaispalvelujen kanssa.	Toiminta käynnistyy. Ohjaamon palvelut ovat kiinteä osa nuorisotyötä.
	Yhteistyö LaPe -hankkeen kautta eri tahojen kesken yli kunta- ja sektorirajojen.	Alue- ja maakuntatasolle nimetty ohjausryhmä.	Perheaseman toimintamallin käyttöönotto LaPe -hankkeen aikana.
	Koulutetaan nepsyvalmentajia (neuropsykiatrinen valmentaja erityistä tukea tarvitsevien kanssa työskentelyyn) sekä sivistys- että sote-palveluihin.	Talousarviomääräraha.	Koulutettujen nepsyvalmentajien määrä.
Hyvinvointiaseman toimintaa kehitetään palvelemaan laajemmin kuntalaisten hyvinvointia lisäämällä toimintaa ja ottamalla mukaan kolmannen sektorin toimijoita.	Matalan kynnyksen ryhmätoiminta.	Vapaa-ajan ja liikunnan ohjaaja.	Uutta ryhmätoimintaa on käynnistynyt, kun henkilöresurssi on saatu. Ryhmiin osallistuneiden määrä.
	Elintapaohjaus sekä henkilökohtainen liikuntaneuvonta- ja ohjaus.	Vesote -hanke. Vapaa-ajan ja liikunnan ohjaaja.	Elintapaohjauksen polut ovat osa normaalia työtä.
Kuntalaisten aktiivisen, osallistavan, terveellisen ja liikunnallisen elämäntavan edistäminen.	Kumppanuussopimukset liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoiminnassa.	Sopimusten neuvottelu ja määräraha.	Sopimusten määrä ja sisältö.
	Lasten ja nuorten kuuleminen, osallistaminen ja huomiointi päätöksenteossa. Nuorten yhteistyötiimin (nuorisovaltuusto) aktivoiminen.	Nuorisovaltuusto ja oppilaskunnat. Kehittäjäkoordinaattori ja 4H.	Kokoontumisten määrä ja osallistumisaktiivisuus.
	Kylien kehittämistä vuosille 2018 - 2020.	Talousarviomääräraha.	Kehittämistä saaneiden hankkeiden ja toimien tulokset.
	Osallistuminen hyödyllisiin ja hyviksi katsottuihin kehityshankkeisiin kuntarahoitusosuudella.	Talousarviomääräraha ja päätös.	Kuntarahoitusosuutta saaneiden hankkeiden määrä ja toimien tulokset.
Suunnitelmallinen panostaminen kansansairauksien ehkäisyyn ja omahoidon tukemiseen	Elintapa- ja omahoidon ohjaus. Matalan kynnyksen ryhmät.	Vesote-hanke.	Elintapaohjauksen polut ja toimijat on määritelty ja jalkautettu kuntiin normaaliin työhön.
	Liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta.	Aijjoos-toiminta.	Koulutusten ja niihin osallistuneiden määrä. Aktiivisten toimijoiden määrä. Kaveritoimintaan osallistuvien määrä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen kouluissa ja vapaa-ajalla.	Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tunnistetaan lapset, joilla on erityisen tuen tarvetta.	Talousarviomääräraha. Ohjausryhmä.	Toimintaan osallistumisjaksojen määrä.
	Toteutusta myös hankkeistetusti.	Haettava hankeraha.	Hankerahan saaminen ja hankkeen käynnistyminen.
	Etsivä nuorisotyö.	Työntekijä ja hankerahat.	Toteutuneet pienimuotoiset hankkeet. Toimintaan osallistuneet ja jatkopolun löytäneet.
	Perhekeskuksen hyödyntäminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi.	Lape -hanke. Perhekeskustoiminta.	Perhekeskustoiminnan arviointiin valmisteltava mittaristo. Kouluterveyskysely.
	Varhaisen puuttumisen Ankkuri -toiminta vakiintuu.	Talousarviomääräraha.	Toiminnan arviointiin valmisteltu mittaristo.
	Liikunta- ja harrasteryhmien lisääminen.	Liikunnan- ja vapaa-ajan ohjaaja. Kerhotoiminta ja hankkeet.	Uusien liikunta- ja harrasteryhmien määrä. Liikunta- ja harrasteryhmissä käyvien määrä.
Vanhusväestön toimintakyvyn vahvistaminen.	Aijjoos -toiminta.	STEAn rahoitus.	Toiminnan jatkuvuus.
	Esteettömyyden lisääminen mm. esteettömyyskartoituksella.	Vammaisneuvosto ja järjestöt.	Vuoden 2018 aikana. Kartoituksen pohjalta toteutetut toimenpiteet.
	Ikäihmisten tarpeiden huomioiminen liikuntapaikoissa ja harrastusmahdollisuuksissa.	Vanhusneuvosto ja järjestöt. Aijjoos-toiminta. Liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta.	Osallistuneiden ikäihmisten määrä.
	Liukuesteiden jakaminen ikäihmisille (70+ vuotiaille).	Yhteistyö yrittäjien kanssa.	Jaettujen liukuesteiden määrä.
Kuntalaisten päihteiden käytön vähentäminen.	Ehkäisevän päihdetyön työryhmän toiminnan vakiinnuttaminen ja toteutettavat toimenpiteet.	Ehkäpä -työryhmä. Asiakastyötä tekevät sote- ja kunnan työntekijät. Ehyt ry.	Työryhmän kokoontumiset ja toteutetut toimenpiteet. Kouluterveyskyselyt, mm. humalajuominen, tupakointi, nuuskaaminen, huumekekeilut. Aikuisten ja ikäihmisten tupakoinnin väheneminen.

Työllisyyden parantaminen sekä uusien työpaikkojen ja yritysten lisääminen.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Työllisyyden edistäminen.	Evijärven ja Lappajärven kuntien yhteinen työllisyysshanke.	Hanketyöntekijä. Kuntarahaosuus.	Hankkeen tavoitteet.
	Nuorten kesätyötuki.	Talousarviomääräraha.	Työllistettyjen nuorten määrä.
	4H-yritysten ja yrittäjyyden lisääminen.	4H-toiminta. Kunnan avustus.	4H-yritysten määrä.
	Uusien yritysten perustaminen.	Yritysneuvontapalvelut muun muassa Uusyrittäjäkeskuksen jäsenyys ja jäsenmaksu.	Kuntaan perustettavien yritysten määrä.
Nuorten aikuisten ja työikäisten työllistymistä tukevia palveluja kehitetään.	Järjestetään sosiaalihuoltolain mukaista sosiaalista kuntoutusta ja kuntouttavaa työtoimintaa yksilö- ja ryhmämuotoisesti sekä työ- ja toimintakyvyn arviointia. Huippujuttu! -hanke.	Aikuissosiaalityön ProSos .hanke. Sosiaalityöntekijät ja asiakaskehittäjät.	Osallistuneiden asiakkaiden määrä ja asiakaspalaute.

Liikunnan ja kulttuurin harrastusedellytysten aktiivinen edistäminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Harrastus- ja kulttuuritoimintaan osallistumismahdollisuuksia lisätään.	Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen.	Työryhmä.	Laaditaan vuonna 2018.
	Kulttuuri-, nuoriso- ja liikunta-avustukset.	Talousarviomääräraha.	Haetut ja myönnettyt avustukset, toiminnan määrä ja laatu.
	Kirjaston toiminnan ja käytön lisääntyminen omatoimikirjaston myötä.	Avustus ja talousarviomääräraha.	Kirjaston käyttö kävijöiden, lainausten ja lainaajien perusteella.
	Lähiliikuntatyöryhmä kehittää suunnitelmallisesti kunnan liikuntapaikkoja ja -mahdollisuuksia.	Talousarvion investointiosaan varatut rahat liikuntapaikkarakentamiseen.	Liikuntapaikkasuunnitelma on laadittu vuonna 2018. Toteutuneet liikuntapaikkainvestoinnit.
	Liikuntakampanja ja sen uudistaminen.	Vapaa-ajan ja liikunnan ohjaus. Järjestöt.	Osallistujien ja suoritusten määrä.

Elinympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit
Maankäyttö, kaavoitus ja sujuvat lupakäytännöt varmistavat monipuoliset asumisen vaihtoehdot.	Rantakaava ja keskustan kaavoituksen päivittäminen.	Kilpailutettu konsultti ja nimetty työryhmä.	Kaavoituksen eteneminen.
	Otetaan käyttöön sähköinen Lupapiste.fi -palvelu.	Talousarviomääräraha.	Ohjelmiston hankinta ja käyttöönotto vuonna 2018.
Elinympäristöä ja vesistöjä parantamalla lisätään niiden monipuolista hyödyntämistä ja viihtyisyyttä.	Evijärven kunnostaminen.	Koho -hanke.	Toteutus hankkeistettuna vaiheittain.
	Yleisten alueiden siistiminen.	Kunnan oma toiminta, tukityöllistäminen ja siivoustempaukset.	Saatu palaute.
	Laadukkaan veden turvaaminen ja toimittaminen koko kunnan alueelle.	Putkistoinvestointeihin ja vedenostoon varatut määrärahat. Pitkäaikainen vedenostosopimus Lappajärven Vesiosuuskunnan kanssa.	Putkistoinvestointien toteutuminen ennakkoon määritetyssä tärkeysjärjestyksessä.
Kunnan tieverkkoa ylläpitämällä ja parantamalla tuetaan ja kehitetään koko kuntaa.	Yksityisteiden peruskunnostusavustukset.	Talousarviomääräraha.	Vuosittain.
	Yksityisteiden hoitoavustusperusteiden uudelleen määrittely 2018.	Talousarviomääräraha.	Vuosittain.
Elinympäristön viihtyisyyden, turvallisuuden ja esteettömyyden lisääminen.	Esteettömyyskartoitusten tekeminen.	Kunta, vammaisneuvosto ja järjestöt.	Tehdyt esteettömyyskartoitukset.
	Koulukeskuksen piha-alueen kokonaissuunnitelma.	Kunta, käyttäjät ja ulkopuoliset asiantuntijat.	Suunnitelman valmistuminen ja toteutus.

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

7 Suunnitelman laatijat

Evijärven kunnan hyvinvointiryhmänä toimii kunnan johtoryhmä. Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman ovat laatineet kunnan johtoryhmä: kunnanjohtaja Teemu Kejonen, hallintosihteeri Mikko Huhtala, kunnaninsinööri Tuomo Saari, sivistystoimenjohtaja Päivi Lappinen ja kehittäjäkoordinaattori Sanna Syrjälä.

Lasten, nuorten ja perheiden osion valmisteluun ovat osallistuneet myös opinto-ohjaaja Tuija Saarteinen, kasvatusohjaaja Minja Keto, etsivä nuorisotyöntekijä Iina Keisala sekä Kuntalaiset kuntoon -hankkeen hanketyöntekijä Petteri Laukkonen.

Ikäihmisten osiota on johtoryhmän lisäksi olleet valmistelemissä Aijjoostominnasta Marja-Liisa Nevala.

Kuntayhtymä Kaksineuvonen on käsitellyt hyvinvointikertomusta laajennetussa johtoryhmässä: kuntayhtymän johtaja Antti Perkkalainen, johtava ylläkäri Heidi Ojala, hoidon ja hoivan palvelujohtaja Terhi Haapala, vs. laatupäällikkö Piia Kujala, vs. sosiaalipalvelujen johtaja Elisa Roimaa, talousjohtaja Ilpo Koivisto, kehittämispäällikkö Pirjo Heino, asiakasohjauspäällikkö Marita Neiro, asiakaspalvelupäällikkö Hannele Vakkuri, asumispalvelupäällikkö Sari Kuikka, lastensuojelun johtava sosiaalityöntekijä Terhi Järvi, aikuissosiaalityön johtava sosiaalityöntekijä Raili-Helena Kangasluoma, vammaispalvelujen sosiaalityöntekijä Piia Liinamaa ja tilapalvelupäällikkö Ragni Laakso.

8 Suunnitelman hyväksyminen

Suunnitelma on hyväksytty:
kunnanhallitus 16.4.2018 § 55
valtuusto 23.4.2018 § 11